



Justering av Studsviksavgiften m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2006/07:93 Justering av Studsviksavgiften m.m.

I propositionen föreslås att den avgift som kärnkraftsföretagen betalar för avvecklingen av viss verksamhet vid Studsvik höjs med 0,1 öre per kilowattimme el fr.o.m. den 1 juli 2007.

Beträffande strålskyddslagen (1988:220) föreslås i propositionen att möjligheten att meddela föreskrifter om arbeten som medför särskild risk från strålskyddssynpunkt även ska omfatta viss rapporteringsskyldighet och särskilda villkor för arbetets planering. Vidare föreslås att regeringen ska få möjlighet att delegera till kommuner att meddela föreskrifter om avgifter för sådan verksamhet som enligt lagen utförs av kommunala myndigheter. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att den avgift som betalas och som finansierar hanteringen av visst radioaktivt avfall bör anpassas så att tillräckliga medel tillförs Kärnavfallsfonden under den återstående tiden som avgiften ska betalas.

Utskottet finner vidare ingen anledning att ifrågasätta de förslag till lag om ändring i strålskyddslagen som föreslås i propositionen och som behandlar säkerhet för vissa arbetstagare samt kommunala avgifter. Utskottet föreslår således att riksdagen bifaller propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Studsviksavgiften och rätten att meddela föreskrifter	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Studsviksavgiften och rätten att meddela föreskrifter

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.,

2. lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:93.

Stockholm den 24 april 2007

På försvarsutskottets vägnar

Ulrica Messing

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrica Messing (s), Karin Enström (m), Peter Jonsson (s), Nils Oskar Nilsson (m), Staffan Danielsson (c), Michael Hagberg (s), Allan Widman (fp), Mats Berglind (s), Isabella Jernbeck (m), Else-Marie Lindgren (kd), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s), Rosita Runegrund (kd), Peter Rådberg (mp), Patrik Forslund (m), Maria Plass (m) och Peter Jeppsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Statens kärnkraftinspektion har enligt 5 § förordningen (1988:1598) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. anmält att avgiftsbeloppet enligt 3 § lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. (den s.k. Studsvikslagen) behöver ändras. Förslaget har remissbehandlats. Remissvaren och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2006/3647/Mk).

Förslaget till ändring i 17 § strålskyddslagen (1988:220) har tagits fram i samarbete med Statens strålskyddsinstitut. Svensk Pilotförening, Tjänstemannaförbundet HTF, Transportgruppen, Scandinavian Airlines och Försvarsmakten har haft möjlighet att yttra sig över förslaget.

Förslaget till ändring i 43 § strålskyddslagen har beretts i samband med tillkomsten av propositionen Finansieringen av kärnavfallets slutförvaring (prop. 2005/06:183).

Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den avgift som kärnkraftsföretagen betalar för avvecklingen av viss verksamhet vid Studsvik höjs med 0,1 öre per kilowattimme el fr.o.m. den 1 juli 2007.

Beträffande strålskyddslagen (1988:220) föreslås i propositionen att möjligheten att meddela föreskrifter om arbeten som medför särskild risk från strålskyddssynpunkt även ska omfatta viss rapporteringsskyldighet och särskilda villkor för arbetets planering. Vidare föreslås att regeringen ska få möjlighet att delegera till kommuner att meddela föreskrifter om avgifter för sådan verksamhet som enligt lagen utförs av kommunala myndigheter. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Utskottets överväganden

Studsviksavgiften och rätten att meddela föreskrifter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att den avgift som betalas och som finansierar hanteringen av visst radioaktivt avfall bör anpassas så att tillräckliga medel tillförs Kärnavfallsfonden under den återstående tiden som avgiften ska betalas.

Utskottet finner vidare ingen anledning att ifrågasätta de förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220) som föreslås i propositionen och som behandlar säkerhet för vissa arbetstagare samt kommunala avgifter.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att den avgift som ska betalas enligt 3 § lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. (Studsvikslagen) höjs till 0,3 öre för varje levererad kilowattimme elström fr.o.m. den 1 juli 2007.

Regeringen föreslår vidare att bemyndigandet i 17 § strålskyddslagen (1988:220) för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer gäller arbeten som medför särskild risk från strålskyddssynpunkt för vissa arbetstagare i alla verksamheter och omfattar föreskrifter om skyldighet för verksamhetsutövaren att rapportera uppgifter som har betydelse för bedömningen av arbetets strålningsrisker och om särskilda villkor för arbetets planering.

I propositionen föreslås slutligen att regeringen får överlåta till kommuner att meddela föreskrifter om avgifter för en kommunal myndighets verksamhet enligt strålskyddslagen (1988:220).

Utskottets ställningstagande

Regeringen har i propositionen föreslagit att den *avgift* som ska betalas enligt 3 § lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. (Studsvikslagen) *höjs från 0,2 till 0,3 öre* för varje levererad kilowattimme elström.

Tillståndshavarna för de anläggningar som omfattas av 1 § Studsvikslagen är skyldiga att för sina respektive verksamheter upprätta en beräkning över kostnaderna för den avvecklingsverksamhet som anges i paragrafen. I de beräknade kostnaderna ska ingå dels en uppskattning av kostnaderna för samtliga de åtgärder som kan anses bli behövliga, dels kostnaderna för

de åtgärder som avses bli vidtagna inom en tidsrymd av minst tre år. Kostnadsberäkningen ska ses över årligen samt varje år lämnas till Kärnkraftinspektionen, som kontrollerar om avgiften ligger på rätt nivå.

När Studsvikslagen började tillämpas uppgick avgiften till 0,1 öre per levererad kilowattimme elström. Riksdagen beslutade 1993, efter förslag från regeringen och Kärnkraftinspektionen, att höja avgiften till 0,15 öre per kilowattimme fr.o.m. 1994. I proposition 2005/06:183 föreslog regeringen en höjning av avgiften till 0,2 öre per kilowattimme fr.o.m. 2007, vilket antogs av riksdagen (bet. 2005/06:MJU24, rskr. 2005/06:287).

Kärnkraftinspektionen har, med utgångspunkt från en granskning av kostnadsberäkningarna och en prognos för energiproduktionen t.o.m. 2009, föreslagit en ytterligare höjning av avgiften med 0,1 öre per kilowattimme till 0,3 öre per kilowattimme fr.o.m. 2007. Bakgrunden till att avgiftsförslaget har justerats i förhållande till det förslag som låg till grund för riksdagens beslut 2006 är dels att höjningen bara får genomslag under tre år, jämfört med de fem år som Kärnkraftinspektionen förutsatte vid den tidigare beräkningen, dels att Kärnavfallsfondens styrelse har justerat sin avkastningsprognos och dels att de förväntade kostnaderna har ökat ytterligare. Dessutom har Kärnkraftinspektionen identifierat ett antal osäkerheter i beräkningarna som kan innebära högre kostnader.

Riksdagen har beslutat att Studsvikslagen ska upphöra att gälla vid utgången av 2009.

Utskottet anser dock i likhet med regeringen att det är viktigt att avgiften anpassas så att tillräckliga medel för de åtgärder som avses i 1 § tillförs Kärnavfallsfonden under den återstående tid som avgiften ska betalas. Avgiften bör inte vara för hög, eftersom eventuella överskjutande medel inte återbetalas.

Utskottet har inget att invända mot regeringens bedömning att avgiften behöver justeras uppåt för att fonden inte ska bli underfinansierad.

Utskottet är medvetet om att den höjda avgiften kommer att innebära ökade kostnader för de betalningsskyldiga kärnkraftsproducenterna. Betalningsansvaret för dem som har tillstånd till de bidragsberättigade verksamheterna minskar i motsvarande mån. Även risken för att staten, såsom sistahandsansvarig för avvecklingsåtgärderna, ska drabbas av kostnader minskar.

I 17 § strålskyddslagen (1988:220) föreslås en ändring som innebär en *förbättring av säkerheten för vissa arbetstagare*. Strålskyddsinstitutet ges, efter bemyndigande i förordning, möjlighet att ta in uppgifter om stråldoser till flygande personal i verksamhet som inte utgör verksamhet med strålning. Strålskyddsinstitutet kommer även att utöva tillsyn på området.

Bemyndigandet i 17 § strålskyddslagen i dess nuvarande lydelse omfattar enligt lagens förarbeten endast arbete i sådan verksamhet med strålning som definieras i 5 § samma lag (jfr prop. 1987/88:88 s. 78). Den begränsningen framgår dock inte av lagtexten. Eftersom flygverksamhet inte är en verksamhet med strålning, behöver paragrafen förtydligas så att det fram-

går att bestämmelsen gäller arbete som medför särskild risk från strålskyddssynpunkt även i verksamheter som inte betraktas som verksamheter med strålning. Den föreslagna formuleringen omfattar även andra verksamheter än flygning, men detta stämmer väl med lagens övergripande syfte. Vidare bör föreskriftsrätten även omfatta möjlighet att begära in rapporter av betydelse för strålriskbedömningen och att meddela särskilda villkor för arbetsplanering. Utskottet välkomnar åtgärder som medför ett ökat skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning och tillstyrker således den föreslagna ändringen.

När det slutligen gäller förslaget till ändring i 43 § strålskyddslagen (1988:220) anför utskottet följande. Ändringen innebär att regeringen ges möjlighet att även överlåta åt kommuner att, t.ex. genom beslut av kommunfullmäktige, *föreskriva om avgifter för en kommunal myndighets verksamhet enligt strålskyddslagen*.

Riksdagen har tidigare ändrat strålskyddslagen så att regeringen kan föreskriva att tillsynen över *solarieverksamhet* ska utövas av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet (bet. 2005/06:MJU24, rskr. 2005/06:287).

I skälen för regeringens förslag i proposition 2005/06:183 förutsattes att den kommunala tillsynen i så fall skulle kunna avgiftsfinansieras och att kommunerna skulle kunna besluta om sådana avgifter. Då emellertid regeringen för närvarande endast har möjlighet att delegera sådan föreskriftsrätt till myndigheter, behövs den nu föreslagna ändringen av bemyndigandet i 43 § strålskyddslagen. Först därefter kan regeringen genom ändringar i strålskyddsförordningen (1988:293) överföra tillsynsansvaret på kommunerna och ge dem rätt att meddela föreskrifter om avgifter för tillsynen.

Konsekvenserna av att överföra tillsynsansvaret till kommunerna har redovisats av regeringen i proposition 2005/06:183.

Utskottet finner inte anledning att motsätta sig denna ändring i 43 § strålskyddslagen och har således inga invändningar mot de ändringar som regeringen föreslår. *Utskottet tillstyrker därmed regeringens proposition.*

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:93 Justering av Studsviksavgiften m.m.:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.,
2. lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

- 1 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Avgiften är 0,2 öre för varje levererad kilowattimme elström.

Avgiften är 0,3 öre för varje levererad kilowattimme elström.

Avgiften skall betalas till den myndighet som regeringen bestämmer.

Avgiftsmedlen skall föras över till Kärnavfallsfonden som förvaltar medlen särskilt enligt 7 och 7 a §§ lagen (1992:1537) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. och föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 b § samma lag. Av 12 § lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet framgår att avgiftsmedlen från och med den 1 januari 2008 förvaltas enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

¹ Senaste lydelse 2006:651.

2 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220)

Härigenom föreskrivs att 17 och 43 §§ strålskyddslagen (1988:220) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Om ett arbete av visst slag medför särskild risk från strålskyddssynpunkt för vissa arbetstagare, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *föreskriva* att särskilda villkor skall gälla för arbetets utförande eller *förbjuda* att arbetet utförs av sådana arbetstagare.

För arbeten som från strålskyddssynpunkt medför särskild risk för vissa arbetstagare i verksamheter med strålning eller i andra verksamheter, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om

1. skyldighet för verksamhetsutövaren att rapportera uppgifter som har betydelse för bedömningen av arbetets strålningsrisker,

2. att särskilda villkor skall gälla för arbetets planering och utförande, och

3. förbud mot att arbetet utförs av sådana arbetstagare.

43 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för myndighets verksamhet enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för myndighets verksamhet enligt denna lag. *Regeringen får överlåta åt kommuner att meddela sådana föreskrifter när det gäller en kommunal myndighets verksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

¹ Senaste lydelse 1990:236.